

թէ մէկ զոյգ շունէն ինչուան 36 տեսակ շուն առաջ կուզայ կամաց կամաց փոխուելով։

Իսկ անասնոց ու մարդկանց նորէն բոլոր երկիր ցրուելուն, ու մանաւանդ Վմերիկայ անցնելուն համար կ'ըսենք թէ նախ Խըրոպան, Վսիան ու Վփրիկէն իրարու կպած են. իսկ Վսիայի ու Վմերիկային մէջ եղած հիւսիսային նեղուցը որ է Պէտքինսկան, այնչափ նեղէ ու մանր կզզիներով լեցուն որ մարդիկ պզտի լաստով մըն ալ կընային անցնիլ, և երենց հետ հարկաւոր եղած անասունն ներն ալ տանիլ. ասոր յայտնի նշաններէն մէկն ալ ան է որ բուն Վամշաթքայի բնակչաց ու հիւսիսային Վմերիկացոց դէմքերնին, բարբերնին, զգեստնին մէկմէկու շատ նման է։

Իսկ անասունները իրենք իրենցմէ ալ կընային անցնիլ, որովհետև գիտենք թէ ասոնք առանց հօգնելու երկայն միջոց կընան լողալ։ Այսպէս կըլսենք որ շատ անդամ Վմերիկայի անտառներէն խըլուած փայտերը, Խոլմատայի ծովեզերքը կընետուին, նոյնպէս նաև շատ անգամ մեծամեծ սառոյցներու հատորներ, վրանին հիւսիսային ձերմակ արծերով և ուրիշ կենդանիներով հօն կըզարնուին։

Ի՞սա ասոնք են ընդհանրական ջրհեղին երկրաբանական պատճառները որով կ'իմացուի Ո՛վսէսի պատմածին ձշմարտութիւնը, և անհաւատ փիլսոփայից ստութիւնը։ Ի՞սայց այսչափ հաւանական պատճառներ ունենալին ետև ալ, պէտք է խոստովանինք որ նոյն իսկ բնութեան ուժովը զբնութիւնը տակն ու վրայ ընելու համար, անձային կարողութիւնը մը հարկաւոր է. և թէ ջըրհեղը իրաւցնէ աստուածային արդարութեան ու ամենակարողութեան սքանչելիքն է։

ԶՈՒՄԱՐՁԱԼԻՔ

ԹՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ. Ֆորի մը ու էլ մը մէկակեղ համբայ կ'ընէին, էշը կը գանգըտէր իրեն բեռան ծանրութեամիը վրայք. ջորին չկրնալով համբերէլ անոր գանգատանացը գարձաւ ու ըստաւ. Ո՛վծոյլ կենդանի, ինչ է այդ տրաունջգ. թէ որ քու կրած պարկերէդ մէկը ինծի տաս, իմբեռա քու կիսիդ կրկինը կ'ըլսյ. իսկ թէ որ ես իմբներէս մէկը քեզի տամ, երկուքներուս ալ բեռը կը հաւասարի։ Աքդ գիտանալու է թէ քանիկական պարկէր իրենց բեռը։

Լուծում. Որովհետեւ եթէ ջորին իր պարկերէն մէկը իշուն որ ապա, երկուքին բեռն ալ պիտի հաւասարէր, ուրեմն յայսնի է որ երկուքին բեռանց տարբերութիւնը երկուք է։ Ուրեմն թէ որ ջորին իշուն պարկերէն մէկն առնէ, ապրերութիւնը կ'ըլսյ չորս. որով ան ապեն ջորին իշուն բեռանը կրկինը կ'ունենայ, որով ջորւայն բեռը կ'ըլսյ ութը պարկ իշունը չորս։ Ալդ թէ որ ջորին ան առնելին ետեւ իրեններէն մէկը իշուն տայ՝ էշը կ'ունենայ հինկ իրեն կը մնայ եօթը պարկ։ Աս է առաջ իրենց բեռանը չորս կամ պարկերուն թիւը, և առաջարկութեան լուծումը, որն որ ոստանաւոր դրուած կը գտուի յունարէն Ծաղկաքաղի մը մէջ։

ԳԻՒՑ. Հաս անգամ կը պատահի որ մարմարին քարէ, ալապատրէ ու յախճապահէ շինուած արձաններն կամ անօթները կամ որ և իցէ զարգերը անզգոյց գիպուածով մը կը կոտրին, և որչափ որ կոսրուածը պափ մաս մը ըլսյ, այնչափ աւելի տգեզութիւն կը պատճառէ, ու նոյն աեսակ բաներուն վրայ սէր ունեցողին միրաք կը խշայ։ Աս աեսակ կոտրած նիւթերը կացընելու համար անցեալները մէկ նոր կերպ մը սորվեցայ, որ ուզով կրնայ փորձել։ Ամսնի մը մէջ կեսուկիս կաթ ու քացախ լեցու ու թող որ լաւ մը մակրդի ու մար կապէ, յետոյ զգուշութեամբ աս մարը վրայէն առ, ու մնացած շիճուկին մէջ չորս հինկ հաւկթի ձերմկուց զարկ ու լաւ մը յարէ. յետոյ շիճուկին վրայ նուրբ մազով մը չմարած կը բարակ փոշի ցանելով խառնէ, ինչուան որ խիւսի չափ թանձրանայ։ Աս զանգուածով կրնաս կոտրած մարմարը, ալապատրը, յախճապահէ և այլ պնակի ու խեցեղիքն անօթները կացընել, որն որ դիւրաւ կը չորնայ, և կրակի ու ջրի ալ կը գիմանայ։